

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนผลิตกล้าไม้
เลขที่รับ ๗ ๓ ๓ ๘
วันที่ ๑๐ ก.ย. ๒๕๖๙

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
รับที่ 1703
วันที่ 8 ก.ย. 2569
เวลา

ส่วนราชการ กรมป่าไม้ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โทร. ๕๗๕๔

ที่ ทส.๑๖๑๒.๔/ ๑๔๙๑๕ วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๙

เรื่อง ประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง นโยบายธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Governance : AI Governance) และแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI)

เรียน รองอธิบดีกรมป่าไม้ทุกท่าน
ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้ทุกท่าน
ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก
ผู้อำนวยการกองการอนุญาต
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ - ๑๓
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขาทุกสาขา
ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานจริยธรรม

ฝ่ายบริหารทั่วไป
เลขที่รับ ๗๓๖๕
วันที่ ๑๑ ก.ย. ๒๕๖๙
เวลา

กรมป่าไม้ขอส่งสำเนาประกาศกรมป่าไม้ ลงวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙ เรื่อง นโยบายธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Governance : AI Governance) และแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI) มาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

เรียน

(นายนิกร ศิริโรจนานนท์)
อธิบดีกรมป่าไม้

ฝ่ายบริหารทั่วไป

(นายอนันต์ ปิ่นน้อย)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการปลูกป่า
- ๙ ก.ย. ๒๕๖๙

กนกพร
- เวียน

(นางสาวชัญญา ศิริบุรณ์)
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

"No Gift Policy ทส.โปร่งใสและเป็นธรรม"

(นายวราวุธ ศิริภัก)
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ
ทำหน้าที่ผู้อำนวยการส่วนผลิตกล้าไม้

(นายราวุธ ทานัน)
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ
ทำหน้าที่ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ

๙ ก.ย. ๒๕๖๙

ประกาศกรมป่าไม้
เรื่อง นโยบายธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์
(Artificial Intelligence Governance : AI Governance)

ปัจจุบันเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI) ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานของกรมป่าไม้มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านจริยธรรม ด้านความเป็นธรรม ด้านความเป็นส่วนตัว และด้านความปลอดภัย กรมป่าไม้จึงได้กำหนดนโยบายธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Governance : AI Governance) ให้สอดคล้องตามแนวทางการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีธรรมาภิบาลและแนวทางการประยุกต์ใช้ Generative AI อย่างมีธรรมาภิบาลของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

๑. โครงสร้างการกำกับดูแลการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ประกอบด้วย

๑.๑ คณะกรรมการกำกับดูแลการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ กรมป่าไม้ ทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ขอบเขต ทิศทาง กลยุทธ์ การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์

๑.๒ คณะทำงานด้านการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ กรมป่าไม้ ทำหน้าที่ติดตามการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในองค์กร การประเมินผลจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภัยคุกคามและโอกาสจากการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) สนับสนุนเครื่องมือ หรือเทคโนโลยีในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่เพียงพอ รวมถึงให้คำปรึกษาด้านเทคนิค และความมั่นคงปลอดภัยข้อมูล ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ให้สอดคล้องภายใต้กรอบของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลข้อมูลหน่วยงานภาครัฐ การบริหารจัดการคุณภาพข้อมูล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล

๒. กลยุทธ์ในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI Strategy) ได้แก่

๒.๑ มองหาโอกาสในการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาประยุกต์ใช้ เพื่อสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายของกรมป่าไม้

๒.๒ กำหนดเป้าหมายในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ตามลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาจากประโยชน์ที่จะได้รับ ความพร้อมของกรมป่าไม้ หลักการจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ บริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยการวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และมาตรการในการควบคุมความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในขอบเขตที่ยอมรับได้

๒.๔ บริหารจัดการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

“No Gift Policy ทส.โปร่งใสและเป็นธรรม”

๓. หลักธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์ (AI Governance) ต้องเป็นไปตามหลักการใช้งานปัญญาประดิษฐ์อย่างรับผิดชอบ (Responsible AI) ได้แก่ หลักการ FEAT คือ มีความเป็นธรรม (Fairness) มีจริยธรรม (Ethics) มีความรับผิดชอบ (Accountability) และมีความโปร่งใส (Transparency) โดยมีข้อกำหนด ดังนี้

๓.๑ การใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต้องเป็นเพื่อประโยชน์ของกรมป่าไม้ และสอดคล้องตามภารกิจ อำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ของกรมป่าไม้เท่านั้น

๓.๒ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ต้องไม่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการสร้างเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมถึงไม่ทำให้เกิดความเสียหาย หรือเนื้อหาที่เป็นการละเมิดสิทธิ หรือไม่เหมาะสม รวมถึงห้ามมิให้สร้างและแจกจ่ายเนื้อหาที่มีเจตนาบิดเบือน แสดงข้อมูลไม่ถูกต้อง หรือทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิด

๓.๓ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ต้องไม่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการดำเนินการใด ๆ ให้กิจกรรมหรือบริการของกรมป่าไม้หยุดชะงัก ระวัง ชะลอ ชัดขวาง หรือรบกวนจนไม่สามารถทำงานตามปกติได้

๔. การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ให้เป็นไปตามนโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกรมป่าไม้ โดยต้องมีการเก็บรวบรวมใช้งาน หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็น ภายใต้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และคำนึงถึงสิทธิของเจ้าของข้อมูล โดยมีข้อกำหนดในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยในกรณีที่ต้องใช้แอปพลิเคชันหรือบริการปัญญาประดิษฐ์ (AI) ร่วมกับข้อมูลภายในองค์กร ข้อมูลที่มีชั้นความลับและข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ใช้งานจะต้องใช้แอปพลิเคชันหรือบริการที่ได้รับการอนุมัติหรือจัดทำโดยกรมป่าไม้เท่านั้น

๕. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ

มีข้อกำหนดในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) ดังนี้

๕.๑ ไม่นำข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของระบบ (เช่น รหัสผ่าน ข้อมูล API Key รายละเอียดการตั้งค่าของระบบ เป็นต้น) ไปใช้งานร่วมกับแอปพลิเคชันหรือบริการปัญญาประดิษฐ์ (AI)

๕.๒ ไม่นำชุดคำสั่ง (Source Code) ที่สร้างโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้งาน โดยไม่พิจารณาถึงความถูกต้องและการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีใช้ Generative AI ต้องมีแนวทางลดความเสี่ยงที่ระบบจะสร้างข้อมูลเท็จ (Hallucination) โดยให้สามารถอธิบายที่มาของผลลัพธ์ (Explainability) ได้

๕.๓ หากพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการละเมิดความมั่นคงปลอดภัยที่อาจเกิดจากการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) ผู้ใช้ต้องแจ้งให้ผู้บริหารตามสายการบังคับบัญชาทราบ และปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Procedure) เกี่ยวกับการบริหารจัดการเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยโดยทันที

๖. การลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติ (Bias) และการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีข้อกำหนดในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) ดังนี้

๖.๑ ต้องตรวจสอบเนื้อหาที่สร้างโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI) ก่อนนำไปใช้งานหรือเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติหรือการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

๖.๒ ในการที่ใช้แอปพลิเคชันหรือบริการปัญญาประดิษฐ์ (AI) สำหรับการดำเนินงานที่อาจกระทบต่อสิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยตรง ผู้ใช้งานจะต้องใช้ความระมัดระวังเท่าที่จะต้องใช้ และสมควรจะต้องใช้สำหรับการดำเนินการดังกล่าว

๖.๓ การนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้กับงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์หรืองานโต้ตอบกับผู้รับบริการ ต้องพิจารณาให้มนุษย์เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Human in the Loop) หรือกำกับดูแล (Human Over the Loop) เพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น

๗. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต้องมีความระมัดระวังไม่ให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ

๘. ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการติดตามและบริหารจัดการประเด็นปัญหาด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) ด้วยกระบวนการที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๙. ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการสื่อสารเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ให้กับเจ้าหน้าที่ทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

๑๐. ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์ (AI Governance) ให้คณะกรรมการทราบ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ๙ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙

↓

(นายนิกร ศิริโรจนานนท์)
อธิบดีกรมป่าไม้

แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI)

๑. บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยี Generative AI มีความสามารถในการสร้างสรรค์เนื้อหาได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ ภาพ วิดีโอ เสียง ซอร์สโค้ด (Source Code) เป็นต้น โดยการส่งการผ่านข้อความ หรือ คำสั่ง (Prompt) ที่ผู้ใช้งานเป็นผู้กำหนด อีกทั้งยังสามารถสร้างเนื้อหาได้อย่างสมจริงและโต้ตอบกับผู้ใช้งานได้คล้ายคลึงกับมนุษย์ อันสามารถช่วยลดระยะเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ตั้งแต่การเขียนบันทึกข้อความ การเขียนบทความ การเขียนโปรแกรม การแก้ไขปัญหาด้านเทคนิค การสร้างเอกสารนำเสนอ ประกอบการประชุม การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ หรือการสร้างเนื้อหาอื่นใดก็ตามแต่ผู้ใช้งานจะสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการนำเทคโนโลยี Generative AI มาใช้ในการรังสรรค์และเกิดข้อมูลเท็จที่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Misinformation) และข้อมูลเท็จที่จงใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Disinformation) กรณีเช่นนี้จะถูกจัดเป็นหนึ่งในความเสี่ยงระดับโลกที่รุนแรงที่สุด ตามรายงาน Global Risks Report 2023 - 2024 ของ World Economic Forum ที่เนื้อหาที่ได้จากการสร้างสรรค์จากเทคโนโลยี Generative AI ที่อาจทำให้ผู้ใช้งานเชื่อได้ว่าข้อมูลนั้นถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้งานได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและข้อจำกัดของเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อจำกัดทั้งด้านภาษาไทย ความเข้าใจในบริบทหรือวัฒนธรรมของประเทศไทย หรือบริบทของหน่วยงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อบุคคล องค์กร สังคมและประเทศชาติ เช่น

- ข้อมูลเท็จที่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Misinformation) และข้อมูลเท็จที่จงใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Disinformation)
- เนื้อหาไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง (Confabulation)
- เนื้อหาที่มีความอันตรายหรือรุนแรง (Dangerous or Violent Recommendations)
- เนื้อหาส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (Data Privacy)
- เนื้อหาส่งผลกระทบต่อประเด็นที่มีความอ่อนไหว และมีเนื้อหาที่ขัดต่อหลักจริยธรรม (Sensitive and Ethics Context)
- เนื้อหาที่มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือถูกทำให้บิดเบือน (Information Integrity)
- เนื้อหาที่สร้างก่อให้เกิดอคติ แบ่งแยกและการเลือกปฏิบัติ (Bias and Discrimination)
- ข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหล (Personal Data Leakage)
- การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Infringement)
- ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (Information Security)
- ผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากเทคโนโลยี Generative AI หรือเทคโนโลยีอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน เป็นต้น

“No Gift Policy ทส.โปร่งใสและเป็นธรรม”

ดังนั้น จึงสมควรกำหนดแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามภารกิจของกรมป่าไม้ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

แนวปฏิบัตินี้จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการจัดฝึกอบรม การให้ความรู้ การทราบถึงโทษของการไม่ปฏิบัติตามนโยบาย และตัวอย่างพฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำ (Do's & Don'ts) ของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI รวมถึงแอปพลิเคชันหรือบริการ Generative AI ที่กรมแนะนำ เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้รับจ้างของกรมสามารถนำเทคโนโลยี Generative AI ไปใช้งาน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความรับผิดชอบ และสามารถนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ ตลอดจนป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานที่ไม่เหมาะสม ในการนี้ กรมจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแนวปฏิบัติดังกล่าวไว้ ดังนี้

๒.๑ เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้รับจ้างของกรมป่าไม้ มีแนวทางปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยี Generative AI ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๒.๒ เพื่อให้การใช้เทคโนโลยี Generative AI เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้งานผิดวัตถุประสงค์ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคล หน่วยงาน สังคมและประเทศชาติ

๒.๓ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี Generative AI อย่างมีความรับผิดชอบ รอบคอบ สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปตามแนวทางที่กรมป่าไม้ กำหนดไว้

๓. ขอบเขต

แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy : Generative AI) ฉบับนี้ ครอบคลุมสำหรับการนำเทคโนโลยี Generative AI มาใช้เพื่อการปฏิบัติงาน ตามภารกิจของกรมป่าไม้ที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

๔. คำนิยาม

“กรม” หมายถึง กรมป่าไม้

“ผู้บริหารสูงสุด” หมายถึง อธิบดีกรมป่าไม้ หรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมาย

“ผู้บังคับบัญชา” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้ ผู้อำนวยการส่วน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าโครงการ หัวหน้างาน

“เจ้าหน้าที่” หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และบุคคลภายนอก ที่ได้รับคำตอบแทนตามกรอบของกรมบัญชีกลาง

“ผู้ใช้งาน” หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าถึงหรือใช้งานระบบสารสนเทศ หรือเทคโนโลยี Generative AI ของกรม ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

“ผู้รับจ้าง” หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่ลงนามเป็นคู่สัญญากับกรม รวมทั้ง ตัวแทน หรือ ลูกจ้าง หรือผู้รับจ้างช่วง ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้รับจ้างตามสัญญานั้น ๆ

“แนวปฏิบัติ” หมายถึง แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI)

“ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)” หมายถึง เทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้ระบบประมวลผลของคอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ เครื่องจักร หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มีคุณสมบัติหรือพฤติกรรมใกล้เคียงมนุษย์ตามวัตถุประสงค์ที่มนุษย์กำหนด เช่น การเรียนรู้ การรับรู้และตอบสนอง ต่อสภาพแวดล้อม การให้เหตุผล และการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

“เทคโนโลยี Generative AI” หมายถึง เทคโนโลยี AI ประเภทหนึ่งที่มีความสามารถในการสร้างเนื้อหาใหม่ในหลากหลายรูปแบบตามข้อความหรือคำสั่ง (Prompt) ที่มนุษย์เป็นผู้กำหนด เช่น ข้อความ ภาพ วิดีโอ ซุดคำสั่ง (Source Code) หรือรูปแบบอื่น เป็นต้น

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลธรรมดาซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

“ข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว” หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

๕. แนวทางการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้

๕.๑ การใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ สำหรับการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงาน

๕.๑.๑ ผู้ใช้งานต้องทำการศึกษาข้อมูลเทคโนโลยี Generative AI แต่ละประเภท เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ศักยภาพ ประโยชน์ ความเสี่ยง และข้อจำกัด เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของงานแต่ละประเภทที่ได้รับมอบหมาย

๕.๑.๒ ผู้ใช้งานต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI เพื่อช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานในบริบทที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (๑) การวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรายงาน
 - (๒) การเขียนชุดคำสั่งหรือโปรแกรม
 - (๓) การจัดทำร่างหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ เช่น บันทึกข้อความ นโยบาย หรือ
- คำแนะนำ เป็นต้น
- (๔) การให้คำแนะนำหรือแนวทางเบื้องต้นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
 - (๕) การสร้างเนื้อหาสำหรับการสื่อสารภายในองค์กร
 - (๖) การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์
 - (๗) ดำเนินงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ต้องเป็นไปตามภารกิจและเพื่อประโยชน์ของกรม เท่านั้น

๕.๑.๓ ผู้ใช้งานต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI อย่างมีธรรมาภิบาล เหมาะสม มีความมั่นคงปลอดภัย และสอดคล้องกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของกรมหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ ข้อห้ามในการใช้เทคโนโลยี Generative AI

แม้ว่าเทคโนโลยี Generative AI จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้แก่ผู้ใช้งานอยู่หลายประการ แต่อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยี Generative AI จำต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม หรือประเทศชาติ ในการนี้ กรมจึงกำหนดข้อห้ามสำหรับผู้ใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ไว้ดังนี้

๕.๒.๑ ห้ามใช้แทนการตัดสินใจของผู้ใช้งานในกรณีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การตัดสินใจทางกฎหมาย ทางการเงิน หรือการตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สินและสิทธิของบุคคล

๕.๒.๒ ห้ามใช้เพื่อสร้างข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือสร้างเนื้อหาที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล หน่วยงาน หรือสังคม อันอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด หรือสร้างความขัดแย้งในสังคม

๕.๒.๓ ห้ามใช้หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของกรม รวมถึงข้อมูลภายในเอกสารสำคัญ หรือข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของกรม

๕.๒.๔ ห้ามใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือใช้ข้อมูล ที่อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕.๒.๕ ห้ามใช้ในทางที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม หรือมีเจตนาแอบแฝงโดยไม่สุจริต

๕.๒.๖ ห้ามใช้เพื่อสร้างเนื้อหาที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงการนำเข้า คัดลอก หรือ ดัดแปลงซึ่งเนื้อหาที่เป็นของบุคคลหรือหน่วยงานอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

๕.๒.๗ ห้ามใช้เพื่อสร้างเนื้อหาที่ส่งเสริมการเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย ความพิการ หรือสถานะทางสังคม ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน

๕.๒.๘ ห้ามใช้ในการดำเนินการใด ๆ ที่อาจเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ การรักษาความลับและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การใช้งานเทคโนโลยี Generative AI โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีการให้บริการแบบไม่มีค่าใช้จ่าย อาจมีความเสี่ยงที่ข้อมูลที่ใช้ใช้งานระบุหรือโต้ตอบกับระบบ จะถูกเข้าถึงหรือบันทึก และนำไปใช้ในการฝึกสอนโมเดล Generative AI เพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของระบบ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการรั่วไหลของข้อมูล การละเมิดสิทธิของบุคคล หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อกฎหมาย หน่วยงานภายนอก หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้ใช้งานจึงต้องมีความระมัดระวังและต้องปฏิบัติดังนี้

๕.๓.๑ ห้ามนำข้อมูลภายในกรม และข้อมูลที่มีชั้นความลับ (เช่น รหัสผ่าน เอกสารสัญญา เอกสารหรือหนังสือที่ประทับข้อความลับ เอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับโครงการภายในกรม เป็นต้น) ไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI

๕.๓.๒ ในกรณีที่ต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI ร่วมกับข้อมูลภายในองค์กร ข้อมูลที่มีชั้นความลับ ข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่อ่อนไหว ผู้ใช้งานจะต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่กรมประกาศกำหนดเท่านั้น และผู้ใช้งานต้องได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสูงสุดของกรม ก่อนนำมาใช้งานทุกกรณี

๕.๓.๓ ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลหรือข้อกำหนดตามกฎหมาย ผู้ใช้งานต้องปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการใด ๆ

๕.๔ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ กรณีนำเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน

๕.๔.๑ ห้ามนำข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ (เช่น รหัสผ่าน ข้อมูล API Key รายละเอียดการตั้งค่าของระบบ เป็นต้น) ไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI

๕.๔.๒ ต้องตรวจสอบซอร์สโค้ด (Source Code) ที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำมาใช้งาน โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง และการตรวจสอบช่องโหว่อย่างถี่ถ้วน

๕.๔.๓ หากพบเหตุการณ์หรือเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการละเมิดความมั่นคงปลอดภัย ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบ และ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Procedure) เกี่ยวกับการบริหารจัดการเหตุการณ์ความมั่นคง ปลอดภัยโดยทันที

๕.๔.๔ การใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องดำเนินการให้มีความมั่นคง ปลอดภัยไซเบอร์ ความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล และความมั่นคง ปลอดภัยในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๔.๕ กรมจะมีการตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ Generative AI ของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของกรม

๕.๕ การลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติ (Bias) และการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ด้วยผลลัพธ์จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI มีโอกาสที่จะสร้างเนื้อหา ที่มีความคิดเชิงลบ อคติ หรือแบ่งแยก อันอาจถูกเผยแพร่เป็นวงกว้างและไม่สามารถควบคุมการแพร่กระจาย ได้โดยง่าย อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง จิตใจของบุคคล เกิดอคติ หรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ดังนั้น ผู้ใช้งานจึงต้องมีความระมัดระวังและปฏิบัติ ดังนี้

๕.๕.๑ ต้องตรวจสอบเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำไปใช้งาน หรือเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติหรือการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

๕.๕.๒ ระมัดระวังการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในการดำเนินงานที่อาจกระทบ ต่อสิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือมีผลกระทบต่อหลักความเสมอภาค และมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน

๕.๖ หน้าที่และความรับผิดชอบ

การนำเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน อาจส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ ทั้งโดยเจตนาหรือไม่เจตนา ซึ่งกรมและผู้ใช้งาน ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวได้ ดังนั้น ผู้ใช้งานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๕.๖.๑ ผู้ใช้งานต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขตและลักษณะของ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใช้งานกับเทคโนโลยี Generative AI (AI-Human Involvement) และเมื่อมีการใช้ เทคโนโลยี Generative AI ในการปฏิบัติงาน

๕.๖.๒ ผู้ใช้งานต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ตามที่กำหนดในนโยบายนี้ และตรวจสอบเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำไปใช้งานหรือ เผยแพร่ และต้องมีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ข้อมูลด้านการเงิน ข้อมูลอ่อนไหว ซึ่งผู้ใช้งานจำเป็นต้องพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ ประกอบด้วย

(๑) ความถูกต้องของเนื้อหา

(๒) ผลการใช้งานหรือเผยแพร่เนื้อหาที่นำไปสู่การกระทำผิดทางกฎหมาย รวมถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ

(๓) ความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

(๔) การรักษาความลับและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(๕) ผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน

(๖) ผลกระทบเชิงลบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ

๕.๖.๓ ผู้ใช้งานต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทันที ในกรณีที่การประยุกต์ใช้ Generative AI เกิดความผิดพลาดหรือพบประเด็นปัญหา ทั้งกรณีการนำเข้าข้อมูลและแสดงผลลัพธ์ที่อาจส่งผลกระทบเชิงลบต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้สามารถดำเนินการมาตรการแก้ไขได้โดยเร็ว

๕.๖.๔ ผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้งานต้องมีการติดตาม ทบทวน และประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงวิธีการทำงาน และการเลือกใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

๕.๖.๕ การนำเนื้อหาที่สร้างจากเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน ต้องมีการระบุว่า “เนื้อหานี้ได้รับความช่วยเหลือจากเทคโนโลยี Generative AI” ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และป้องกันความเข้าใจผิดของผู้รับข้อมูล

๕.๖.๖ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสอบและนำเสนอผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงระดับกรม (DCIO) ของกรมป่าไม้ เช่น รายการแอปพลิเคชัน หรือบริการ Generative AI ที่ใช้งานภายในกรม ตามความเหมาะสมของระดับการใช้งาน

๕.๗ การเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

๕.๗.๑ การนำเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ไปใช้งานหรือเผยแพร่ต่อสาธารณะ ผู้ใช้งานต้องใช้แอปพลิเคชันหรือบริการของเทคโนโลยี Generative AI ที่กรมประกาศกำหนดเท่านั้น

๕.๗.๒ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องมีความระมัดระวังไม่ให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่าเนื้อหาที่สร้างขึ้นไม่เป็นการทำซ้ำ คัดลอก ดัดแปลง หรือใช้ประโยชน์จากผลงานที่มีเจ้าของโดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อป้องกันการละเมิดกฎหมายและข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้น

๖. การจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI

กรมจะจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ความเสี่ยง ข้อจำกัดของเทคโนโลยีและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๗. โทษของการไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี Generative AI

กรณีสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้รับจ้างของกรมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติฉบับนี้ อาจมีผลเป็นความผิดและถูกดำเนินการทางวินัยตามข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของกรม หรือตามข้อตกลงในสัญญาจ้าง ทั้งนี้ ตามแต่กรณีและความสัมพันธ์ที่ผู้ใช้งานมีต่อกรม และอาจได้รับโทษตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรอง กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

กรณีผู้ใช้งานพบการใช้งาน Generative AI ที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมหรือมีความเสี่ยง อันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบโดยทันที

ลงนาม.....

(.....(นายนิกร ศิริโรจนานนท์).....)

ตำแหน่งอธิบดีกรมป่าไม้.....

ตัวอย่างพฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำ (Do's & Don'ts) ของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI

พฤติกรรมที่ควรทำ (Do's)	พฤติกรรมที่ไม่ควรทำ (Don'ts)
✓ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปใช้ ✓ ไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับของกรมไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI ✓ เผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่บิดเบือน ✓ อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเสมอ ✓ หลีกเลี่ยงการสร้างเนื้อหาที่มีอคติหรือเลือกปฏิบัติ ✓ หลีกเลี่ยงการใช้เนื้อหาที่อาจละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา ✓ ปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางของกรม ✓ หลีกเลี่ยงการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในทางที่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อหลักธรรมาภิบาล คุณธรรมและจริยธรรม	- X นำข้อมูลไปใช้ทันทีโดยไม่ได้มีการตรวจสอบความถูกต้อง - X นำข้อมูลที่เป็นความลับของกรมไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI - X เผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง (Misinformation) หรือบิดเบือน (Disinformation) - X ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล - X สร้างเนื้อหาที่มีอคติหรือเลือกปฏิบัติ - X ใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตจากกรม - X ใช้เนื้อหาที่อาจละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา - X ไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางของกรม - X ใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในทางที่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อหลักธรรมาภิบาล คุณธรรมและจริยธรรม

แอปพลิเคชันหรือบริการ Generative AI

ประเภทแอปพลิเคชันหรือบริการ	ตัวอย่างแอปพลิเคชันหรือบริการ
เครื่องมือสร้างข้อความ	ChatGPT, Claude, Gemini
เครื่องมือสร้างภาพ	DALL-E, Midjourney, Stable Diffusion
เครื่องมือสร้างโค้ด	GitHub Copilot, Codeium, Tabnine
เครื่องมือสร้างเสียงและวิดีโอ	ElevenLabs, RunwayML

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) (ETDA), ศูนย์ธรรมาภิบาลปัญญาประดิษฐ์ (AI Governance Center หรือ AIGC). แนวทางประยุกต์ใช้ *Generative AI* อย่างมีธรรมาภิบาล สำหรับองค์กร (*Generative AI Governance Guideline for Organizations*),
เว็บไซต์: https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/GovernanceGuideline_v1.aspx